



Kuva: Mikko Käkelä

– On tärkeää, että henkilökunnalla on kyky rakentaa luottamusta, korostaa asiantuntija Paula Tapani.

MONIALAINEN PALVELUASUMINEN

on luotu erityisen vaativiin asumistarpeisiin

TEKSTI: Nancy Lindroth KUVAT: Timo Hartikainen

Uusi asumismuoto tarjoaa oman kodin, yksilöllistä tukea ja yhteisöllistä, hyvää arkea ihmisille, joilla on useita merkittäviä toimintarajoitteita.

– Tarve uudenaikaiseen asumismuotoon heräsi, kun vuosittain kohdasimme asiakkaita, joille useiden haastavien vammojen ja sairauksien vuoksi ei löytynyt sopivaa paikkaa niin sanotun tavallisen palveluasumisen piiristä, kertoo monialaisen palveluasumisen kehittämisprojektia vetänyt Validia Asumisen asiantuntija **Paula Tapani**.

Vuonna 2013 Validia Asuminen käynnisti projektin, jonka tähtäimessä oli löytää ratkaisu erityisen vaativiin asumistarpeisiin. Kehittämistyössä oli mukana useita eri asiantuntijatahoja, mikä auttoi tarkentamaan erilaisten vakavien toimintarajoitteiden, kuten aivovammojen aiheuttamia haasteita asumiseen.

Asiakkaat mukana kehittämässä

– Saimme myös asiakkaitamme mukaan palvelun sisällön kehittämiseen. Keräsimme systemaattisesti tietoa asiakasraadiilta ja viilasimme palvelua saatujen kokemusten mukaan, Paula Tapani kuvailee palvelun alkutaivalta.



– Verkostopalaveri oli parhaita palavereja, joissa olen ollut, toteaa musiikkiterapeutti Sanna Helén.

Tärkeä etappi saavutettiin, kun alkuvuodesta 2016 Jyväskylään avattiin monialaiseen palveluasumiseen keskittynyt Haapaniemen Validia-talo ja ensimmäiset asukkaat muuttivat taloon. Talon tilat ja toimintaympäristö on mukautettu asukkaiden erityistarpeisiin ja moniammatillinen henkilökunta on erikoistunut haasteellisten asiakkaiden kohtaamiseen.

Toimiva verkosto

Monialainen palveluasuminen on asiakaskeskeinen asumismuoto. Asukkaan hyvää elämänlaatua tuetaan tavoitteellisella, kuntouttavalla ja yhteisöllisellä toiminnalla.

– Asukas on itse mukana arjen ja asumisen suunnittelussa, ja oman motivaation mukaan asetetaan yksilöllisiä tavoitteita, jotka voivat liittyä vaikkapa arkirutiinien uudelleen opetteluun, Paula Tapani toteaa.

Asuminen alkaa kuukauden jaksolla, jonka aikana asukkaan toimintakykyä sekä avun ja tuen tarvetta arvioidaan laaja-alaisesti. Arvioinnin perusteella yhteistyöverkosto, johon asukas itsekin kuuluu, suunnittelee

yhdessä asukkaalle parhaiten sopivan palvelukokonaisuuden ja toimintakykyä tukevan päiväohjelman.

Yhteistyöverkostossa ovat asukkaan ja omaisten lisäksi mukana Validia-talon henkilökunta ja muut asiakkaan asumiseen liittyvät asiantuntijat, kuten kotikunnan vammaispalvelun sosiaalityöntekijät. Säännöllisillä verkostopalavereilla varmistetaan, että kaikilla on yhteinen käsitys asiakkaan asioista, tieto kulkee ja asiat etenevät jouhevasti.

“Asukas on itse mukana arjen ja asumisen suunnittelussa.”

Musiikkiterapeutti **Sanna Helén** tarjoaa avoterapiapalveluja Jyväskylässä. Helén on tutustunut monialaiseen palveluasumiseen asiakkaansa kautta ja on osa tämän yhteistyöverkoston. Ensimmäinen verkostopalaveri pidettiin pian sen jälkeen, kun Helénin asiakas oli muuttanut Haapaniemen Validia-taloon.

“Tämä on oikeasti moniammatillista työtä.”

– Verkostopalaverissa käsiteltiin arviointijakson menetelmiä ja jaksosta saatuja kokemuksia. Arviointijakson selvitystyö oli yksityiskohtaista ja kattavaa ja sen perusteella tehty arviointiraportti käsitteli asiakkaan tilannetta todella monipuolisesti. Kaikki tämä auttoi suunnittelemaan tulevaa yhteistyötä, Sanna Helén kertoo.

Helénin kokemus yhteistyöstä ja verkostopalaverista on vahvasti positiivinen.

– Asioita käsiteltiin avoimesti ja rennossa ilmapiirissä. Hyvän yhteistyön merkitys korostui ja se vahvisti entisestään käsitystäni, että monialainen palveluasuminen on oikeasti moniammatillista työtä.

Tavoitteellista, yhteisöllistä toimintaa

– Yhteisötoiminta näkyy kaikissa tekemisissämme. Tavoitteellista, suunniteltua toimintaa on joka päivä, Validia Asumisen toimintaterapeutti **Miia Peltonen** kuvailee monialaisen palveluasumisen arkea.

Kaikki asukkaat ovat mukana oman toimintakykynsä mukaan.

– Yhteisten kahvihetkien aikana tutustutaan toisiin ja jutellaan päivän aiheista. Meillä on päivittäin myös erilaisia toiminnallisia ryhmiä, esimerkiksi perjantaisin ruoanlaittoa ja keittiötoimintaa, jotka ovat osoittautuneet todella suosituiksi. Osa katselee ja kuuntelee naurua ja puheensorinaa, toiset keskustelevat ja osallistuvat toimintaan enemmän.



– Meillä on ihan huipputiimi, monialaisen palveluasumisen työntekijät kehuvat porukkaansa.

Tärkeintä on olla mukana, osa porukkaa, Miia Peltonen jatkaa.

Haapaniemessä järjestetään joka viikko asukkaiden ja henkilökunnan yhteisökokous, jossa käydään läpi tulevia tekemisiä ja arjen pulmia, kuten saunavuorojen jakamista. Viikoittain on myös asukkaan oma keskustelu nimetyn omaohjaajansa kanssa. Yhdessä pohditaan asukkaan arkeen liittyviä asioita ja motivoidaan häntä kohti omia tavoitteitaan.

Toiminnan vaikuttavuutta ja asukkaan tavoitteiden saavuttamista mitataan määrämuotoisesti. Moniammatillisen tiimin käytössä on erilaisia toimintakyvyn arviointimenetelmiä. Asukkaan tilanne kirjataan päivittäin ja tavoitteita seurataan jatkuvasti.

Oma kädenjälki näkyy työssä

Henkilökunta on avainasemassa monialaisen palveluasumisen

onnistumisessa. Ajan antaminen, rauhallinen työote ja asenne asukkaita kohtaan ovat Haapaniemessä edesauttaneet asiakkaiden kotiutumista. Myös kunta-asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä toimivaan yhteistyöhön ja asumisasioiden sujuvuuteen.

”Työpäivissä on runsaasti vaihtelevia tilanteita.”

– Kaikki tiimiläiset ovat motivoituneita ja sitoutuneita. Työ on haasteellisempaa kuin tavallisen palveluasumisen piirissä ja työpäivissä on runsaasti vaihtelevia tilanteita, mutta samalla niistä oppii koko ajan uutta. Jokainen voi myös vaikuttaa omaan työhönsä, kertoo Miia Peltonen.

Ohjaaja **Tiia Hokkanen** on samoilla linjoilla.

– Tiimin kesken on todella hyvä henki ja avoin fiilis. Ja jos jokin on

epäselvää, työkaverilta on helppo kysyä, hän kehuu monialaisen palveluasumisen kollegoitaan.

– Tässä työssä näkee omat kädenjälkensä arjessa. Jostain yhteisötoiminnan tekemisestä voi tyytyväisenä todeta, että hei, tämä oli meidän ideamme, Hokkanen jatkaa.

Monialaiselle palveluasumiselle olisi tarvetta laajemminkin.

– Kuntien edustajat ovat kertoneet, että monissa isoissa palveluasumisen yksiköissä on tällä hetkellä asukkaita, jotka tarvitsivat enemmän valvontaa ja ohjausta sekä yhteisöllistä toimintaa, Paula Tapani kertoo.

– Tilanteeseen tuo vähän helpotusta seuraava monialaisen palveluasumisen yksikkömme, joka valmistuu vuoden 2017 alussa Espoon Lintuvaaraan.